

Augstākās izglītības pieejamība personām ar invaliditāti

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām I

- Stājās spēkā Latvijas Republikā 2010. gada 31. martā;
- Likuma «Par Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām» 2. pantu tiesībsargs nodrošina pārraudzību par ANO Konvencijas īstenošanu; Labklājības ministrija – nodrošina ANO Konvencijas ieviešanu.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām II

ANO Konvencijas 24. pants Izglītība:

- ✓ Iekļaujošā izglītība ir princips, speciālā izglītība – izņēmums;
- ✓ Iekļaujošā izglītība – visos izglītības līmeņos;
- ✓ Iekļaujošā izglītība – gan valsts, gan privātajā sektorā;
- ✓ Izglītībai jābūt nodrošinātai bez diskriminācijas;
- ✓ «Saprātīgs pielāgojums» - tā liegums rada diskriminācijas aizlieguma pārkāpumu;
- ✓ Augstākajā izglītībā – jānovērš šķēršļi attieksmē, fiziskajā pieejamībā, valodā, komunikācijā, finansālajā un citās jomās.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Augstākās izglītības pieejamība Latvijā I: mērķis un metodes

- Mērķi:
 - ✓ Noskaidrot personu ar invaliditāti viedokli par augstākās izglītības pieejamību;
 - ✓ Noskaidrot faktisko situāciju par augstākās izglītības pieejamību.
- Metodes:
 - ✓ Personu ar invaliditāti aptauja;
 - ✓ Augstākās izglītības mācību iestāžu monitorings (augstākās izglītības mācību iestāžu aptauja + augstskolu ēku apsekošanu).

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Augstākās izglītības pieejamība Latvijā II: vides pieejamības jēdziens

- Fiziskā vides pieejamība - personu ar invaliditāti (kustību, redze, dzirde) iespējas iekļūt un pārvietoties pa augstākās izglītības mācību iestāžu ēkām, bibliotēkām un dienesta viesnīcām.
- Informatīvās vides pieejamība - personas ar invaliditāti (kustību, redze, dzirde) spēja augstskolas interneta vietnē iegūt sev nepieciešamo informāciju par augstskolu, augstskolas fizisko vides pieejamību un studiju programmām, kā arī personas ar invaliditāti (kustību, redze, dzirde) iespējas apgūt studiju programmu, izmantojot mācību materiālus alternatīvajos veidos.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja I

- Divas elektroniska formāta aptaujas:
 - personām ar invaliditāti, kuras **ir studējušas** augstskolās (27 jautājumi);
 - personām ar invaliditāti, kuras **nav studējušas** augstskolās (19 jautājumi);
- Mērķauditorija – personas no 18 gadu vecuma;
- Pilotprojekts – Dobeles invalīdu biedrība un Dobeles novada bērnu un jauniešu invalīdu biedrība «Laimiņa»;
- Laiks no 2016. gada jūnija – oktobrim;
- Izplatīšana – personu ar invaliditāti nevalstiskās organizācijas; VSAA; NVA; LNB; skolas; Vienotie klientu apkalpošanas centri.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja II

- Respondentu skaits = 446, no tiem
 - 199 personas ar invaliditāti, kuras ir studējušas augstskolā;
 - 247 personas ar invaliditāti, kuras nav studējušas augstskolā.
- Respondentu skaits pēc dzimuma:

Personas, kuras nav studējušas augstskolā, sadalījums pēc dzimuma (%)

Personas, kuras ir studējušas augstskolā, sadalījums pēc dzimuma (%)

TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja III

- Vairāk kā puse respondentu ir vecumā no 18-34 gadiem;
- Respondenti pēc invaliditātes veida:

Personas, kuras ir studējušas

Kāda invaliditātes grupa Jums ir noteikta?

Personas, kuras nav studējušas

Kāda invaliditātes grupa Jums ir noteikta?

TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja IV

- Lielākā daļa (31,6%) no respondentiem, kuri nav studējuši augstskolā, vislabprātāk izglītību turpinātu kursos un semināros, 22,7% respondentu neplāno turpināt studijas, 19,8% izvēlētos studijas augstskolā.
- Iemesli kursiem: patīk iegūt jaunas zināšanas (23,5%), kurss un seminārus var apmeklēt paralēli darbam (14,8%), kā arī kursi un semināri ir lētāki nekā studijas augstskolā (11,1%).
- Iemesli augstskolām: labāk apmaksāts darbs nākotnē (34,1%), studijas augstskolā ir loģisks izglītības turpinājums (19,3%) un patīk mācīties (15,9%).

Vai Jūs plānojat turpināt izglītību?

TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja V

- Kritēriji, lai izvēlētos studijas augstskolā

	Personas, kuras ir studējušas	Personas, kuras plāno studēt
1	Interesējošās programmas apguve	Interesējošās programmas apguve
2	Studiju izmaksas	Finansiālā stabilitāte nākotnē
3	Izvēlētais profesijas pieprasījums darba tirgū	Izvēlētais profesijas pieprasījums darba tirgū

TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja VI

- Informācijas pietiekamība par augstskolu pieejamību

Vai Jums ir pietiekama informācija par augstskolu pieejamību (informācija un fiziskā) personām ar invaliditāti?

Nepieciešamība uzlabot:

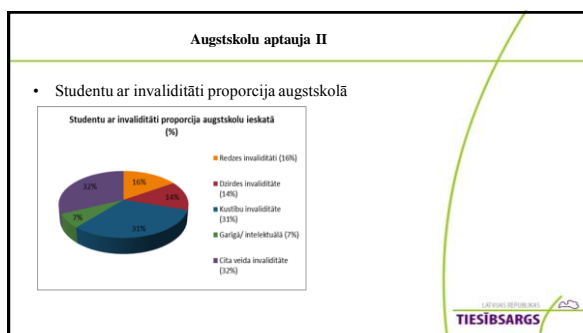
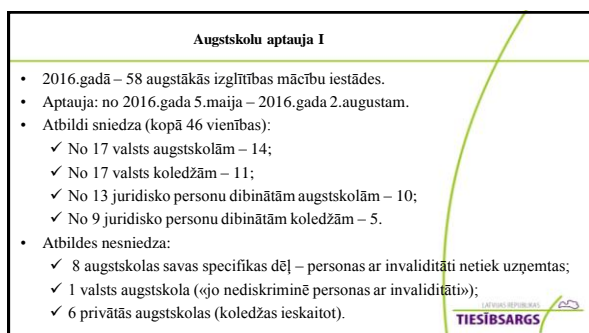
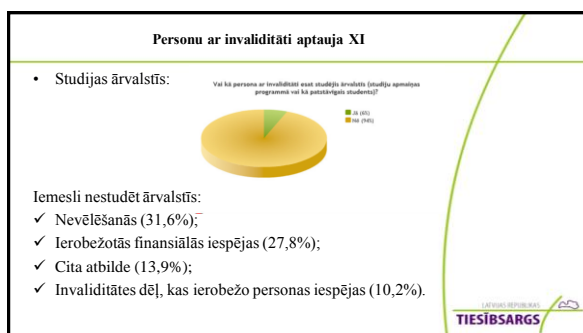
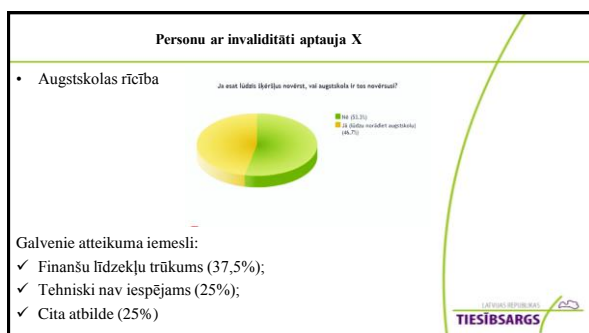
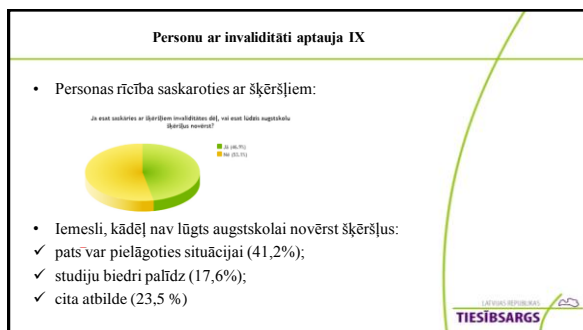
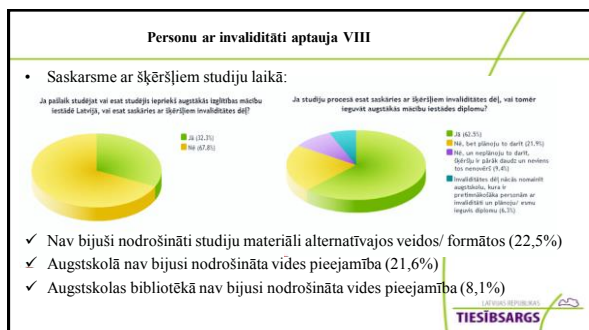
- ✓ Informācija par augstskolas fiziskās un informatīvās vides pieejamību jānorāda augstskolu mājas lapās (40%);
- ✓ Augstskolu informatīvajos bukletos (31,1%);
- ✓ Būtu nepieciešams cilvēks augstskolās, kas varētu sniegt informāciju par studijām un studiju procesiem nepieciešamajā formātā (20%).

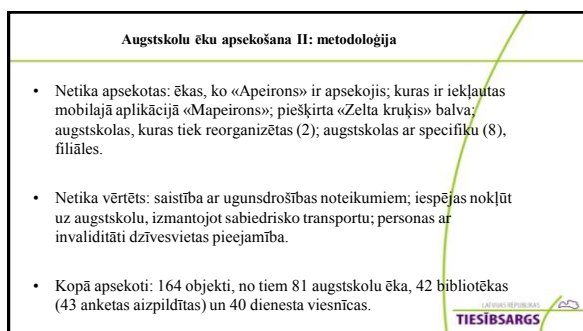
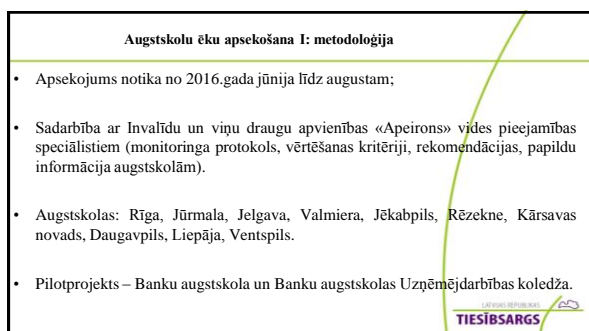
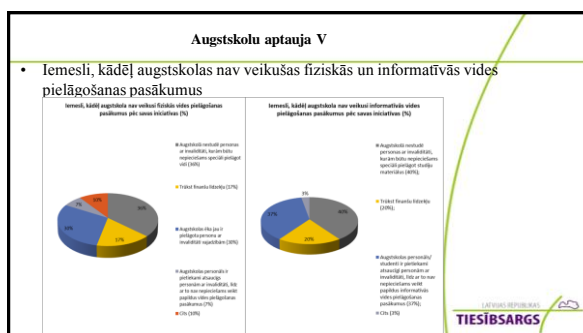
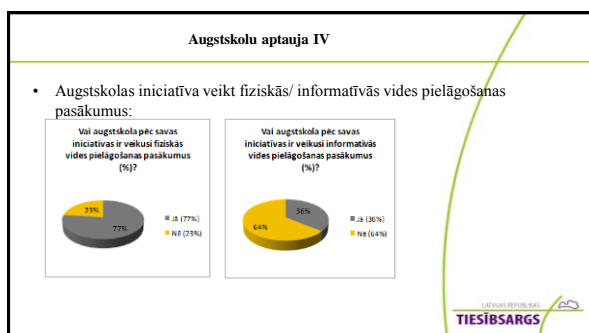
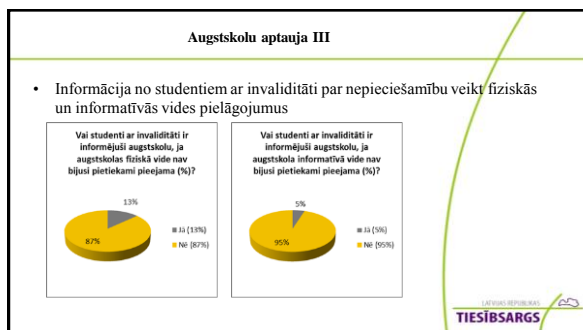
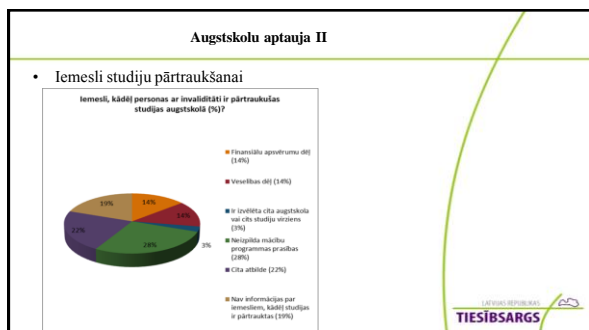
TIESĪBSARGS

Personu ar invaliditāti aptauja VII

- Atteikums uzņemt augstskolā invaliditātes dēļ: 12 respondenti (10 studējošo un 2, kuri nav studējuši augstskolā);
- Personas, kuras augstskolas atteikusies uzņemt invaliditātes dēļ, pēc invaliditātes veida:

TIESĪBSARGS

Augstskolu ēku apsekošana III: metodoloģija

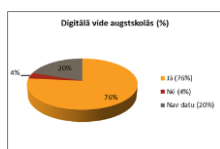
- Vides pieejamība personām ar **kustību traucējumiem**:
 - ✓ Patstāvīgi iekļūt ēkā;
 - ✓ Patstāvīgi iekļūt mācību telpās;
 - ✓ Vismaz vienas pieejamas labierīcības;
 - ✓ Persona patstāvīgi var nokļūt visos stāvos.

Augstskolu ēku apsekošana IV: metodoloģija

- Vides pieejamība personām ar **redzes traucējumiem**:
 - ✓ Atbilstošas norādes;
 - ✓ Marķēti pakāpieni;
 - ✓ Nav dažāda augstuma pakāpieni;
 - ✓ Telpu numerācija kontrastējoša un pietiekami liela;
 - ✓ Kontrasts labierīcības;
 - ✓ Ja ēkā ir lifts, tad cipari tajā ir ar reljefu vai ir nodrošināta audio informācija;
 - ✓ Augstskolā var pārvietoties ar suni- pavadoni.
- Vides pieejamība personām ar **dzirdes traucējumiem**:
 - ✓ Ēkā ir izvietotas atbilstošas norādes.

Augstskolu ēku apsekošana V: informatīvās vides pieejamība

- Augstskolu mājas lapās norādītā informācija par augstskolu adresēm – nav skaidra.
- Augstskolu digitālā vide:

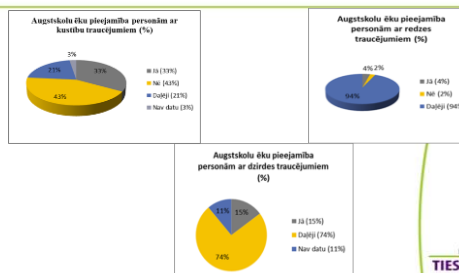
Augstskolu ēku apsekošana VI: informatīvās vides pieejamība

- Akustiskās cīlpas personām ar dzirdes traucējumiem: Rīgas Tehniskā universitātes konferenču zālē, kas atrodas virs dienesta viesnīcas Āzenes ielā 6, Rīgā; FM sistēma ir Latvijas Universitātes bibliotēkas konferenču zālē (Kalpaka bulvārī 4, Rīgā).
- Mācību procesa pielāgojumi

Augstskolu ēku apsekošana VII: informatīvās vides pieejamības rekomendācijas

- Augstskolu mājas lapās ievietot adreses ar ēkām, informāciju un vizuālu informāciju par to pieejamību;
- Pielāgot augstskolu mājas lapu saturu personu ar invaliditāti vajadzībām;
- Regulāri atjaunot augstskolu mājas lapu saturu;
- Izmantot digitālo vidi mācību procesā.

Augstskolu ēku apsekošana VIII: augstskolu ēku fiziskā pieejamība

Augstskolu ēku apsekošana IX: augstskolu ēku fiziskā pieejamība

Konstatētās nepilnības:

- ✓ Pandusa slīpuma neatbilstība normatīvajiem aktiem;
- ✓ Pandusam nav atbilstoša manevrēšanas laukuma (beidzas ar kāpnēm);
- ✓ Augstskolā ir panduss vai pacēlājs, kuru var izmantot personas ar invaliditāti, tomēr panduss vai pacēlājs atrodas pie citām durvīm (vai citā ēkas pusē) un nav nekādu norāžu par personu ar riteņkrēslu ieeju.
- Ēkas iekšpusē bija pakāpieni marķēti, savukārt ēkas ārpusē tie nebija marķēti.
- Sensoras pogas liftos.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Augstskolu ēku apsekošana X: augstskolu ēku fiziskā pieejamība

- Norāžu trūkums.
- Labā prakse (Rīgas Stradiņa universitāte)

Augstskolu ēku apsekošana XI: augstskolu ēku fiziskā pieejamība

- Norādes uz auditorijām (slīpsvītrā, uz durvīm, nav gan pietiekami liela, gan kontrastējoša).
- Labiercībās nav kontrasta

Labā prakse

Ne tik labā prakse

Augstskolu ēku apsekošana XII: augstskolu ēku fiziskā pieejamība

- Ljēgums ierasties ar suņiem –pavadoņiem.
- Sienu- durvju kontrasts.

Labā prakse:

- ✓ Rīgas Tehniskā universitāte (Kronvalda bulvāris 1, Rīga) – durvis ir citādā krāsā nekā sienas.
- ✓ Rīgas Stradiņa universitāte (Dzirciema iela 16, Rīga).

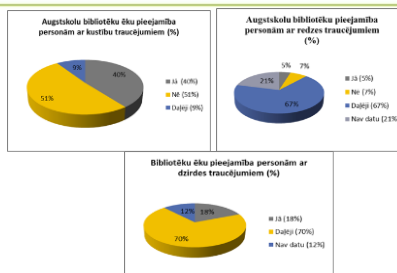
LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Augstskolu ēku apsekošana XIII: rekomendācijas

- Nodrošināt pandusu izmantojamību (ziemā/ vasarā), slīpuma atbilstība normatīvajam regulējumam.
- Izveidot vienotu (ja ne visā augstskolā, tad noteikti konkrētā ēkā) auditoriju norāžu sistēmu (vienots stils/ burti/ lielums/ kontrasts).
- Izveidot norāžu sistēmu, pēc kuras jebkura persona varētu brīvi orientēties augstskolas telpās (norādes par labiercību, kāpņu, lifta atrašanās vietu; tāpat, ja ēka ir liela, tad būtu nepieciešamas norādes, kurā virzienā meklēt konkrētas auditorijas).
- Kāpņu marķējumi.
- Labiercības gan personām ar kustību, gan redzes traucējumiem.

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

Augstskolu apsekošana XIV: bibliotēku pieejamība

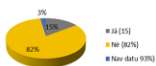

LATVIJAS REPUBLIKA
TIESĪBSARGS

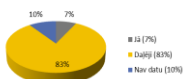
Augstskolu apsekošana XV: dienesta viesnīcu pieejamība

Neviens dienesta viesnīca nav pielāgota personām ar redzes traucējumiem.

Dienesta viesnīcu pielāgotība personām ar kustību traucējumiem (%)

Dienestu viesnīcu pielāgotība personām ar dzirdes traucējumiem (%)

Paldies par uzmanību!